

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВД 2.2.1 ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Освітньо-професійна програма «**Міжнародні відносини**»

Спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**
ОС «Бакалавр»

Факультет **економіко-правовий**

2020-2021 рік

Робоча програма «Глобальна економіка»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» ОС «Бакалавр»

Розробник:

Беззубченко О.А., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

(підпис) (Ю.І. Чентуков)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Вибіркова	
Модулів – 2	ОПП «Міжнародні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентація		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2,6 самостійної роботи студента – 5,2	Освітній ступінь: «Бакалавр»	Лекції	
		28 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год.	94 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	2 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми здобуття вищої освіти – 30%/70%
для заочної форми здобуття вищої освіти – 20%/80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобальна економіка» є формування знань і практичних навичок в пізнанні факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки; комплексного сприйняття глобальних процесів та їх впливу на національні економіки.

Завдання вивчення дисципліни «Глобальна економіка» є: розуміти системну сутність економічної глобалізації та регулятивні механізми глобальної економіки; визначити вплив глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; розуміти основні параметри глобального розвитку; розуміти основні стратегії глобалізації, розуміти особливості розвитку галузевих глобальних ринків.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Глобальна економіка» спрямована на опанування наступних компетентностей:

– Здатність проводити дослідження з проблем конфліктної взаємодії в суспільстві, аналізувати конфлікт з використанням сучасних методологічних та теоретичних підходів

- Здатність підготувати, організувати та проводити переговори, застосовувати стратегії та тактики переговорів
- Здатність аналізувати базові закономірності політичних процесів, взаємозалежності економічних і політичних процесів, внутрішньополітичних і міжнародних процесів, формулювати висновки та оцінки
- Здатність володіти методами комплексного міждисциплінарного дослідження, синтезувати нові знання
- Здатність пояснювати класичні та сучасні політичні та економічні теорії, надавати їх порівняльний аналіз
- Здатність розуміти процеси глобалізації та їх впливу на суспільний розвиток, роль і місце основних міжнародних інститутів в сучасному суспільстві

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (ОПП «Міжнародні відносини») у Маріупольському державному університеті:

- Володіння базовими знаннями теоретичного характеру в області політичних і економічних наук, міждисциплінарними аналітичними інструментами для вирішення конкретних завдань політичного і економічного розвитку, а також використання методів економічного аналізу для виявлення проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій на мікро- і макrorівнях, пропонувати способи їх вирішення і оцінювати очікувані результати.
- Вміння глибоко розуміти явища міжнародного життя, робити самостійні, незалежні, обґрунтовані висновки про стан і рівень розвитку як світової економіки так і окремих національних або транснаціональних агентів, визначати стан середовища та самої системи міжнародних відносин, тип міжнародної організації, їхні цілі і структуру, оцінити зовнішньоекономічні напрями співробітництва будь-якої країни світу, зокрема і всієї світової спільноти, що опосередковані спеціальними органами міжнародної взаємодії.

Передумови для вивчення дисципліни «Глобальна економіка» є вивчення дисциплін «Основи економічної теорії», «Зовнішня політика та дипломатія України».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: наукові підходи до формування процесів глобалізації, еволюцію глобальної економічної інтеграції; передумови та фактори становлення глобальної економіки; дію конкурентних механізмів глобального ринку; динаміку процесів формування глобальних інститутів регулювання; напрями інтеграції України в глобальний економічний простір.

вміти: використовувати наукові підходи, концепції й методи для дослідження глобальних проблем; аналізувати тенденції глобалізації економічного розвитку; виявляти та оцінювати проблеми розвитку галузей міжнародного бізнесу в умовах глобалізації; розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, міжгалузевих комплексів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи формування глобальної економіки.

Тема 1. Сучасна методологія глобалістики

Глобалізація як сучасний економічний феномен. Сутність і природа глобалізації. Основні тенденції і протиріччя розвитку глобалізації. Еволюція наукових концепцій глобалізації. Природа глобального економічного парадоксу.

Тема 2. Становлення та регулятивні механізми глобальної економіки

Основні етапи розвитку світової економіки. Характер і особливості сучасного економічного глобалізму. Науково-технологічна та виробнича глобалізація. Торговельна

глобалізація. Інвестиційно-фінансова глобалізація. Соціальна складова глобальної економіки. Об'єкти і методи глобального регулювання. Глобальна ринкова саморегуляція. Роль держави в глобальних умовах розвитку. Становлення глобальних регуляторних інститутів. Глобальні виклики і проблеми розвитку. Глобалізація і безпека розвитку.

Тема 3. Міжнародні стратегії глобалізації.

Глобальні стратегії і стратегії глобалізації. Глобальний корпоративізм. Державні стратегії глобалізації. Державно-корпоративний глобалізм. Інтегративні стратегії глобалізації. Альтернативи глобалізації.

Змістовний модуль 2. Галузева структура глобальної економіки.

Тема 4. Світові промислові комплекси.

Характеристика основних тенденцій розвитку енергетичного комплексу, комплексу з переробки природних ресурсів в конструкційні матеріали (металургійна, хімічна промисловості та виробництво силікатних матеріалів), системи машинобудування, агропромислового комплексу. Особливості функціонування національних міжгалузевих систем: військово-промислові комплекси (в США, ФРН, Франції, Росії); комплекс наукових досліджень і конструкторських робіт (або науково-виробничі); атомно-енергетичні комплекси (в усіх економічно розвинутих і найбільших постсоціалістичних країнах); аерокосмічні комплекси; будівельно-індустріальні комплекси та ін. Характеристика типів сільськогосподарського виробництва світу. Особливості розвитку сільського господарства в економічно розвинутих країнах; особливості розвитку сільського господарства у країнах що розвиваються. Сутність поняття «Зелена революція» і «біотехнологічна революція».

Тема 5. Світова енергетика.

Характеристика основних етапів та тенденцій розвитку ринку світової енергетики та сучасної системи світової енергетики. Структура споживання енергетики у світовому господарстві. Сутність та основні засади Європейської енергетичної хартії. Європейська енергетична хартія і Україна. Основні проблеми розвитку світової енергетики. Перспективи енергетики світу.

Сучасне значення нафтовидобувної промисловості у світовому господарстві, основні етапи та тенденції розвитку нафтовидобувної промисловості світу. Сутність організації країн-експортерів нафти (ОПЕК). Характеристика найбільших світових видобувачів нафти (країни-члени ОПЕК). Характеристика великих світових газодобувних країн; основні країни-імпортери газу у світовому господарстві. Особливості транспортування газу в світі. Значення вугільної промисловості в світі. Основні проблеми вугледобувної промисловості і шляхи їх вирішення. Особливості виробітку електроенергії у світі та транспортування електроенергії між країнами світу.

Тема 6. Інфраструктурні галузі глобальної економіки.

Загальна характеристика світового транспорту. Спеціалізація видів транспорту. Особливості розвитку транспортної системи в країнах з різними типами економічних систем. Характерні риси розвитку автомобільного транспорту. Історія виникнення залізничного транспорту. Сучасний стан розвитку трубопровідної системи світу. Характеристика та особливості розвитку та функціонування водного та повітряного транспорту. Глобальні інформаційні системи і системи зв'язку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи формування глобальної економіки												
Тема 1. Сучасна методологія глобалістики	20	4	4			12	21	2	2			17
Тема 2. Становлення та регулятивні механізми глобальної економіки	20	2	4			14	19	2				17
Тема 3. Міжнародні стратегії глобалізації	20	2	4			14	18		2			16
Разом за змістовим модулем 1	60	8	12			40	58	4	4			50
Змістовний модуль 2. Галузева структура глобальної економіки												
Тема 4. Світові промислові комплекси	21	4	4			13	21	2	2			17
Тема 5. Світова енергетика	19	2	4			13	19	2				17
Тема 6. Інфраструктурні галузі глобальної економіки	18	2	4			12	21		2			19
Разом за змістовим модулем 2	59	8	12			38	62	4	4			53
Усього годин	120	16	24			2	78	120	8	8		53
Модуль 2												
ІНДЗ (презентація)												
Усього годин	120	16	24			2	78	120	8	8		103

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сучасна методологія глобалістики	4	2
2	Становлення та регулятивні механізми глобальної економіки	4	
3	Міжнародні стратегії глобалізації	4	2
4	Світові промислові комплекси	4	2
5	Світова енергетика	4	
6	Інфраструктурні галузі глобальної економіки	4	2
	Разом	24	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сучасна методологія глобалістики	12	17
2	Становлення та регулятивні механізми глобальної економіки	14	17
3	Міжнародні стратегії глобалізації	14	16
4	Світові промислові комплекси	13	17
5	Світова енергетика	13	17
6	Інфраструктурні галузі глобальної економіки	12	19
	Разом	78	103

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з дисципліни «Глобальна економіка»

Дослідження глобального ринку окремого товару (металу, нафти, природного газу, вугілля, золота, продукції машинобудування, продовольства, інші) за наступним планом:

1. Значення обраного ринку для глобальної економіки;
2. Передумови формування ринку відповідного товару;
3. Основні інститути регулювання відповідного товарного ринку;
4. Динаміка торгівлі (експорту/імпорту);
5. Географічна й товарна структура ринку;
6. Особливості ціноутворення на ринку відповідного товару;
7. Характеристика основних учасників (ТНК) та їх частка на ринку;
8. Перспективні напрямки подальшого розвитку глобального ринку.

Результати дослідження представити у вигляді презентації в PowerPoint.

8. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, виконання індивідуального практичного завдання, робота в Інтернет.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння використовувати його для виконання практичних завдань. Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять. Робота на семінарському занятті оцінюється максимально в 3 бали (за дванадцять тем, максимальна кількість балів, яку можна отримати дорівнює 36 балам)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 бали	Студент/ка у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно, логічно та аргументовано його викладає, глибоко та вичерпно розкриває зміст теоретичних питань, для підготовки використовує не тільки обов'язкову, а й додаткову літературу, вільно володіє необхідною термінологією, здатен самостійно аналізувати та робити ґрунтовні висновки.
2 бали	Студент/ка, в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, логічно та послідовно його викладає, розкриває зміст основних теоретичних питань,

	використовуючи при цьому тільки обов'язкову літературу, орієнтується в науковій термінології з дисципліни. Проте під час висвітлення допускає окремі неточності та незначні помилки.
1 бал	Студент/ка, не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, навчальний матеріал викладає фрагментарно, з порушенням логічної послідовності та без достатньої аргументації.

Виконання індивідуального практичного завдання оцінюється в 14 балів. Критеріями оцінювання індивідуального практичного завдання є його відповідність обраній темі дослідження, глибина та якість проведеного дослідження, різноманітність використаних методів дослідження, ґрунтовність отриманих результатів, та оригінальність візуального представлення.

Загальні критерії оцінювання

Складання іспиту оцінюється в 50 балів

Кожен екзаменаційний білет складається з 50 тестових вправ однакового рівня складності, які передбачають чотири варіанти відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

10. Засоби оцінювання.

Бали за опитування та доповіді на семінарських заняттях, бали за індивідуальні практичні завдання, бали за іспит (підсумковий тест).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	14	50
6	6	6	6	6	6		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Обладнанням є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel, STATISTICA, Power Point, Навчальний портал Moodle.

13. Рекомендовані джерела інформації

Базові:

1. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин.- Львів: Видавництво ЛКА, 2015. – 594 с.
2. Білорус О. Г. Глобалізація і національна стратегія України. — К.: ВО «Батьківщина», 2001. — 300 с.
3. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму. — К.: КНЕУ, 2003. — 357 с.
4. Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г. та ін. Глобальні трансформації та стратегії розвитку. — К.: ВІПОЛ, 1998. — 416 с.
5. Глобалізація та безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін.; за ред. О. Г. Білоруса. — К.: КНЕУ, 2001. — 733 с.
6. Дахно І.І. Світова економіка: [навчальний посібник] / І.І. Дахно. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 264 с.
7. Дзьоба, О. Г. Глобальна економіка : навчальний посібник / О. Г. Дзьоба, О. С. Яцюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. - 130 с.
8. Світова економіка: [навчальний посібник] / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, Н.С. Логвінової. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 328 с.
9. Лукашевич В. М. Глобалістика : [навчальний посібник] / В. М. Лукашевич Львів : Новий Світ-2000, 2005. - 440 с.
10. Лукашевич В. М. Глобалістика: [навчальний посібник] / В. М. Лукашевич Львів : Новий Світ-2000, 2015. - 440 с.
11. Зінченко В. В. Глобалізація і глобалістика: [навчальний посібник]/ В. В. Зінченко. - Львів : Новий Світ-2000, 2015. - 428 с.

Додаткові:

12. Кальченко Т. В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: Монографія. — К.: КНЕУ, 2006. — 248 с.
13. Мазурок П. П. Глобальна економіка: [навчальний посібник] / П. П. Мазурок - Львів : Магнолія 2006, 2015. - 208 с.
14. Навчально-методичні матеріали до вивчення науки «Глобальна економіка» для усіх магістерських програм освітній ступінь магістр усіх галузей знань усіх спеціальностей, крім 051 – Економіка та 073 – Менеджмент/ Д.Г. Лук'яненко, Т.В. Кальченко, А.М. Поручник, Я.М.Столярчук, Н.М. Рябець, І.В. Тимків. - КНЕУ, 2016
15. Colin Hay, David Marsh. Demystifying Globalization. — London: Palgrave, 2000. — 191 p.
16. Daniels P. W., Lewer W. F. The Global Economy in Transition. — London: Longman, 1998. — 416 p.
17. Hirst P. And Thompson G. Globalization in Question: The International Economy and the Possibilities of Governance — Cambridge. 1996. — 317 p.
18. Sclair L. Sociology. Global System — Hemel Hempstead, 1991. — 456 p.
19. Wilson M. G. Whitmore E. Seeds of Fire. Social Development in an Era of Globalism — N.Y., 2000. — 345 p.

